N°. 2711

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

ZATURDAG 29 MAART.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 28 Maart.

Er doet zich op dit oogenblik in Engeland en in Pruissen een treurig verschijnsel voor, dat in beide Rijken de gemoederen verontrust. Dat verschijnsel is één van dezulken, die in Frankrijk zijn waargenomen vóór de schromelijke Februarij-revolutie van 1848, en die tot het bespoedigen van die revolutie niet weinig hebben bijgebragt. Dat verschijnsel is de hand over hand toenemende onzedelijkheid, die in de hoogere kringen publieke ergernissen veroorzaakt. Wie weet zich niet te herinneren de veel geruchtmakende krimineele procedure tegen Teste, Cubières en Parmentier? En den moord door den hertog de Praslin, aan zijne vrouw, de dochter van den maarschalk Sebastiani gepleegd? Gansch Frankrijk was door deze tooneelen getroffen, die door kwaadwilligen werden aangegrepen, om het volk tegen de hoogere standen te verbitteren en het ontzag voor de regering van Lodewijk Filips te verminderen. Het is bekend hoe men daarin maar al te zeer geslaagd is.

Intusschen, Pruissen en Engeland worden niet gelijk Frankrijk door hare hoofdsteden beheerscht. Men heeft niet te Sans-Souci en te Windsor te vreezen, dat Londen en Berlijn zullen geven wat Parijs heeft opgeleverd. Maar desniettemin is voor Engeland en Pruissen zeer verontrustend wat daar thans omgaat.

In Engeland neemt de onzedelijkheid op schrikbarende wijze toe. Zulks is sinds lang zigtbaar geweest en eene officiële parlementaire enquête heeft daarvan de onbetwistbare bewijzen, maar daartegen geen enkel afdoend geneesmiddel aangewezen. Wel verre dat de toestand verbeteren zou, wordt hij elk jaar erger en de gevolgen daarvan zijn [illegible] vermeerdering van het getal misdrijven, die er geschieden. Alle standen deelen daarin en de hoogste standen hebben gedurende den laatsten tijd door de gruwelijkste misdaden de aandacht getrokken. Men kent het gebeurde met den heer Sadleir, een minister van een vorig engelsch kabinet, en lid van het Parlement, die door middel van valsche handteekeningen voor 12 millioen valsche geldwaarden in de wereld heeft gebragt en zich door vergif heeft van kant gemaakt, toen hij op het punt stond, dat zijn schromelijk bedrog zou ontdekt worden. Kort te voren is een ander gentleman, die in de aanzienlijkste kringen verkeert, gevat, omdat hij velen zijner bloedverwanten en velen zijner vrienden langzamerhand, naarmate hij geld noodig had, en hij door hun dood de gelegenheid vond om zich geld te verschaffen, door vergif had doen omkomen. Andere dergelijke gruwelen hebben er te Londen onder de aanzienlijken plaats gehad. Ongetwijfeld heeft de onzedelijkheid eene gevreesde hoogte bereikt, als men verneemt hoe allerwege de bezorgdheid te dien aanzien groot is. De *Morning Star*, een blad dat, met takt en talent geschreven een vreedzamen, gematigden en onpartijdigen toon aanslaat, en daarom in alle klassen der maatschappij veler genegenheid heeft verdiend, verzekert en de korrespondent van den *Nord* bevestigt het: »dat de vergiftiging in Engeland eene wetenschap is geworden zoo geperfektionneerd, dat men zich niet meer in veiligheid acht bij zijne intiemste vrienden noch bij zijne dierbaarste nabestaanden. En let wel op dat de misdaad niet verwezen is naar de laagste klassen der maatschappij — zij heerscht in de hoogere standen en is een gewoon voorval geworden in de kringen der *groote wereld*."

In Pruissen is de toestand anders, maar daarom niet beter. Men heeft er schandalen, die, hoewel van een minder misdadigen aard, er desniettemin zeer schadelijk werken. Algemeen ook is de klagt in Pruissen over de toenemende onzedelijkheid in alle standen der maatschappij. Men behoeft daarvoor geen ander bewijs aan te voeren dan de statistiek der regtbanken, die de lijst der misdaden telken jare doet vermeerderen. Men kan daarbij nog voegen de lijst der echtscheidingen, die met der daad schrikbarend is, en jaarlijks tot een zoo groot getal opklimt, dat de wetgevende ligchamen te Berlijn zich de zaak hebben aangetrokken, zonder een afdoend middel te vinden om de kwaal te genezen, buiten het radikaal geneesmiddel der Katholieke Kerk, dat men niet durft toepassen. Bij deze algemeene kenteekenen van de verslimmering der zeden in Pruissen zijn in de laatste dagen gekomen de ergernissen in de hoogste hofkringen van Berlijn, die gansch de Pruissische hoofdstad hebben gebragt in eene ernstige beweging, die nog geen einde heeft genomen, alhoewel zij thans begint te verminderen. Ziehier wat er gebeurd is.

De algemeene rijks-direkteur van politie, de heer von Hinkeldey, een man, die aan den Koning en aan het land groote diensten heeft bewezen, en het vertrouwen des Konings bezat, heeft begrepen, dat zijn pligt medebragt zoowel den hoogeren adelstand als den burgerstand te moeten houden binnen de palen van de orde en de policie. Zulks is hem door den hoogen adel kwalijk genomen, omdat hij, rijks-direkteur van politie, slechts een burgerman was. De *jonker*-partij heeft het er alzoo opgezet, om hem het leven onaangenaam te maken door een systeem van kleinachting en minachting, jegens hem in toepassing gebragt. Dat is uitgeloopen op een duël, waarbij de representant van den hoogen adel den burgerman heeft doodgeschoten. Des anderen daags neemt de voorzitter van het huis der *Heeren* het woord bij de opening der vergadering, om een lofspraak te houden op den edelman, die den heer von Hinckeldey in duël had gedood, en zijdelings een blaam te werpen op de autoriteiten, die den heer van Rochow hadden doen in hechtenis nemen. De onder-voorzitter, insgelijks een hoog adellijk heer, is daarmede nog niet te vreden, maar wil den lof van den heer van Rochow nog hooger verheffen, en den blaam op de autoriteiten geworpen verergeren. De Kamer der Heeren hoort die lofspraak op het duël en de vertrapping der wet goedkeurend aan. Intusschen verneemt men, dat een der kamerheeren des Konings, eenigermate in het duël en in den twist betrokken, zonder dat het juist bekend is hoe, zich-zelven het leven heeft ontnomen; terwijl een ander aanzienlijk personaadje uit den adelstand en den hofkring insgelijks een geweldigen dood is gestorven, zonder dat het voor als nog bekend is, of een duël of een zelfmoord hem heeft doen vallen. Er ligt daarover een sluijer, die nog niet opgeligt is. — Voeg daaraan nu toe, allerlei lage hof-intrigues, tusschen hooge adellijke personaadjes, en hooge regeringsmannen, elkander en den Koning door de laagste en schandelijkste middelen, bespionneerende en verradende, en men zal een overzigt hebben van hetgeen thans te Berlijn de gemoederen in onrustige beweging houdt. En men merke op, dat die *jonker*-partij, waaronder die schandalen voorvallen, is de behoudende partij, de steun van de anti-revolutionnairen (1), de partij der reaktie, die op varen moet tegen het liberalismus en de demokratie, en alzoo moet doorgaan in het pruissiesch rijk voor het behoudend element; want de Katholieken worden daar buiten berekening gehouden, en zoo veel men kan ontzenuwd, verzwakt en verdrukt. Wat moet daarvan worden? Wij zullen daaromtrent niet in gissingen treden. Maar zeer zeker is het, dat in de tooneelen van Londen en Berlijn kenteekenen zijn van eene verregaande zedelijke ontbinding.

Wij zullen ons daarover niet verheugen, omdat Engeland en Pruissen twee protestantsche mogendheden zijn. Noch zullen wij ook den toestand dier rijken aan protestantsche landgenooten voor de voeten werpen. Ons heeft men dat gedaan. Als Frankrijk en Italië de wereld verontrustten, dan heeft men ons daarvan een verwijt gemaakt. En toch, men had daartoe te minder reden, omdat de revolutie in Frankrijk en Italië niet de vrucht is van het katholiek geloof, maar van het Voltairianismus, waaraan het Protestantismus van Engeland zijne beschermende hand, en niet zelden zijn goud leent.

Wij achten de onzedelijkheid nooit een gewin, maar altijd verlies en voor iedereen. Alles lijdt daaronder, en het geloof niet het allerminst. De maatschappij heeft hare zedelijke, gelijk de wereld hare fysieke atmosfeer. Wanneer die verpest wordt, dan wordt de bedorven lucht door allen ingeademd. En heeft zij niet op allen denzelfden verderfelijken invloed, zij laat niet na toch op velen op schadelijke wijze te werken. Dat is thans het geval met de maatschappij in Pruissen en Engeland. En zoo wij de aandacht vestigen op hetgene er thans gebeurt, het geschiedt slechts omdat het verschijnsel de aandacht waard is en niet nalaten zal vroeg of laat gevolgen te hebben.

(1) Wij zeggen dit, omdat het zoo is, niet om hetgeen in Pruissen gebeurt te doen terugvallen op de anti-revolutionnairen in Nederland, die er geen schuld aan hebben, en wier hoofden zich bijzonder door zedelijkheid onderscheiden, althans voor zoo ver wij ze kennen.

Vervolg der beschouwingen en bedenkingen der afdeelingen, betreffende het wets-voorstel ter herziening der tabel, regelende de benoeming tot leden van de Tweede Kamer:

Considerans. Het ontwerp spreekt hier van wijzigingen wier »*noodzakelijkheid*" door de ondervinding is gebleken. Liever las men; welker *nut* door de ondervinding is gebleken.

Art. 1. Algemeen is men van oordeel, dat de Regering bij het ontwerpen van het tweede lid van dit artikel zich de zaak, die het daarbij geldt, niet juist heeft voorgesteld. De dwaling is daaruit onstaan, dat men hier bepalingen der kieswet heeft willen toepassen, die alleen bij ontbinding der Kamer te pas komen.

In het derde lid van art. 1 is een schrijffeil ingeslopen. In plaats van de woorden: »*De dag voor de te benoemen drie nieuwe leden wordt bepaald door den Minister van Binnenlandsche Zaken*", zal wel moeten gelezen worden: *De dag voor de verkiezing der te benoemen drie nieuwe leden wordt bepaald* enz.

Wat de bepaling van dit derde lid zelf betreft, is de aanmerking herhaald, dat zij het voornemen der Regering schijnt aan te duiden om de tegenwoordige wet dezen zomer nog niet te laten werken. Het valt toch in het oog, dat zoo de benoeming der drie nieuwe leden te gelijk met de overige verkiezingen plaats moest hebben, eene uitzonderingsbepaling als deze niet te pas komt.

Art. 2. De meeste leden verklaarden zich met het denkbeeld, hetwelk aan de hier voorkomende wijziging in de kieswet ten grondslag ligt, te vereenigen. Zooveel mogelijk moest het misbruik worden gekeerd, dat ingezetenen als kiezers konden optreden, die niet het vereischt bedrag in de direkte belastingen betalen.

Door leden, die de voorgedragene wijziging goedkeurden werd de vraag gedaan, of de eisch, dat de kiezer zijne belasting werkelijk moet betalen, ook niet tot de grondbelasting uit te strekken ware. Sommigen meenden, dat aanzuivering kon worden gevorderd der termijnen van den aanslag over het loopend dienstjaar, die op het tijdstip der vaststelling van de kiezerslijsten verschenen zijn. Anderen wilden de voldoening van den aanslag over het vorig dienstjaar bewezen hebben. Deze laatsten verwees men naar de tegenwerping, die ook in de Memorie van Toelichting voorkomt, dat de Grondwet in art. 76 van *betalende* spreekt, en dus den census wil hebben berekend, niet naar hetgeen de ingezeten betaald heeft, maar naar hetgeen hij bij het vaststellen der kiezerslijsten betalende is.

Nog werd de zwarigheid gemaakt, dat aanslag in de grondbelasting niet altijd een bewijs is van werkelijk bezit.

Art. 4. Naar 't gevoelen van eenige leden bestaat tegen de hier voorkomende wijziging der kieswet wel geen groot bezwaar, maar pleit daarvoor toch ook geene voldoende reden. De Regering heeft hier het gemak der gemeentebesturen op het oog, die voortaan, in plaats van drie, slechts twee kiezerslijsten zouden moeten doen schrijven; maar het gerief der kiezers behoort op den voorgrond te staan.

Art. 5. Er heerschte verschil van gevoelen over de vraag, of het voor de ontvangers der direkte belastingen inderdaad onmogelijk is, de lijsten der belastingschuldigen, vóór den 15 Februarij te leveren. Sommigen beweerden, dat die onmogelijkheid in vele gemeenten bestaat; zij achtten het beter een termijn te stellen, waaraan algemeen te voldoen is, dan voortdurend eene bestaande wetsbepaling eene doode letter te doen blijven. Anderen meenden, dat bij de voorgedragene wijziging meer dan noodig is op het gerief der ontvangers is gelet.

Art. 6. Vrij algemeen toonde men zich gestemd voor het behoud der bepaling, dat de vastgestelde kiezerslijsten dadelijk worden aangeplakt. Die aanplakking kon aan de gemeentebesturen niet dan geringen last veroorzaken.

Art. 7. Door sommige leden is aangemerkt, dat de voorschriften van dit artikel verder gaan dan de eisch

den Grondwet. Daar wordt in art. 76 het kiesregt toegekend aan de ingezetenen *betalende* eene zekere som in de direkte belastingen. Dat regt schijnt niet ontnomen te kunnen worden omdat de betaling iets later geschiedt. Hier wordt in het wezen der zaak *betaald hebbende* voor *betalende* in de plaats gesteld.

Art. 8. Men ziet niet in, waarom in art. 32 der kieswet het woord *afschrift* door *uittreksel* moet worden vervangen. Dat afschrift is toch door de uitdrukkelijke bijvoeging der woorden: »*kiezers voor de Tweede Kamer*" tot deze kiezers beperkt.

Art. 9. Men heeft gevraagd, of het nieuw voorgestelde art. 33 wel duidelijk genoeg de bedoeling der Regering uitdrukt, dat de kiezerslijsten *jaarlijks* door nieuwe vervangen worden.

Overigens waren er verscheidene leden, die zich tegen de hier voorgestelde wijziging in de kieswet verklaarden, in zoo ver ze tegen het beginsel van de permanentie der kiezerslijsten gerigt is. Dat beginsel is in Engeland steeds gehandhaafd en op het voorbeeld van dat rijk in de kieswetten van al de konstitutioneele Staten van het vasteland overgenomen.

Art. 10. Volgens het door de Regering voorgestaan stelsel der jaarlijksche opmaking van geheel nieuwe kiezerslijsten zou, althans wanneer men dit in strengen zin opvat, noch de jaarlijksche herziening van art. 34, noch het schrappen van de lijsten van art. 35 der kieswet te pas komen, en die beide artikelen dus ook in dit opzigt gewijzigd moeten worden.

Art. 11. De bedenkingen tegen de wijziging, bij art. 6 van het ontwerp voorgesteld, gelden ook hier.

Art. 12. In veler oog is het bedenkelijk, den termijn tusschen de ontvangst der oproepingsbrieven en den dag der verkiezing van acht tot vier dagen in te krimpen. De kiezer behoort bij tijds op de aanstaande gelegenheid tot uitoefening van het kiesregt opmerkzaam te worden gemaakt, zoowel opdat hij wegens de te doene keus met anderen kunne te raden gaan, als opdat hij zijne zaken zoodanig regele, dat hij op den bestemden dag aan het verkiezingswerk kan deelnemen. Men moet daarbij niet vergeten, dat menig kiezer ten gevolge van afwezigheid den oproepingsbrief eerst later ontvangt. Het door de Regering gemaakte bezwaar, dat in geval van herstemming de oproepingsbrieven moeijelijk bij tijds te verzenden zijn, scheen niet van groot gewigt.

Ook over de wijziging, in het 2de lid van het thans behandelde artikel voorgesteld, heerschte verschil van gevoelen. Van de eene zijde gaf men te kennen, hoogst ongaarne den waarborg te zullen zien wegnemen die in het stellen van het zegel der hoofdplaats van het onderkiesdistrikt op de stembriefjes gelegen is.

Dat het geheim der stemming ten gevolge van het plaatsen der zegels van de onder-kiesdistrikten op de stembriefjes zoo groot gevaar zou loopen, konden deze leden niet inzien. Wanneer art. 59 der kieswet omtrent het ondereenmengen der stembriefjes getrouw wordt opgevolgd, liet het zich naauwelijks denken, dat de voorzitter van het stembureau bij het voorlezen der briefjes daaruit afdoende gevolgtrekkingen omtrent de wijze van stemmen in de onderkiesdistrikten zou kunnen maken. Hij kent de namen der kiezers niet, en zijne berekeningen moeten falen, als hij nu een briefje uit het eene onderdistrikt, dan uit een ander in handen krijgt. Al ware zelfs eenig bezwaar aan de zaak verbonden, dat bezwaar kan niet opwegen tegen het gemis van kontrôle, uit het weglaten der zegels geboren.

Art. 14. Vrij algemeen erkende men, dat de verpligting door de kieswet aan leden van den gemeenteraad opgelegd, om bij elke verkiezing zeven of acht uren achtereen voor het bijwonen van de inlevering door stembriefjes af te zonderen, tot vele klagten aanleiding geeft. Ook voor deze raadsleden geldt het gezegde: tijd is geld! Dikwijls gaan in de stembureaux uren voorbij, zonder dat zich een enkele kiezer vertoont, en dan wordt het aanwezig zijn in die stembureaux eene ware tijdverkwisting. Men is hier en daar zoo zeer tegen die tijdverkwisting ingenomen, dat ter zake daarvan ingezetenen in de aanneming van het lidmaatschap van den raad bezwaar zien.

In weerwil van die klagten achtten vele leden het bedenkelijk, eenige verandering in de bepaling van art. 41 der kieswet te brengen. Het gemak der leden van het gemeentebestuur moest achterstaan voor het gerief der kiezers.

Art. 15—17. Zeer vele leden zien groot bezwaar in de hier voorkomende bepaling, volgens welke in het bureau van stemopneming, in plaats van leden van den gemeenteraad, ook kiezers kunnen worden geroepen. In de zamenstelling van dat bureau uit raadsleden ligt een gewigtige waarborg, dat bij de werkzaamheden daarvan steeds de gewenschte onpartijdigheid heerschen zal en dat dus ook de uitspraken over de geldigheid der stembriefjes waarop zoo veel aankomt, den toets kunnen doorstaan.

Zoowel om de eene als om de andere reden sprak het van zelf, dat ik den regel, bij de kieswet gesteld, gehandhaafd behoorde te worden, tenzij bewezen werd dat er noodzakelijkheid bestond, gelegenheid tot afwijking van dien regel te openen. Die noodzakelijkheid werd door verscheidene leden geenszins erkend.

In eene der afdeelingen vond het denkbeeld algemeen bijval, om, zoo hier wijziging plaats vond, de optreding van kiezers als stemopnemers te beperken tot de onderkiesdistrikten, en dus in de hoofdplaats van het hoofdkies-distrikt het bureau steeds uitsluitend uit raadsleden te laten bestaan. De werkzaamheden van dit laatste bureau zijn toch van veel gewigtiger aard dan die der bureaux in de onder-kies distrikten. Hier geldt het alleen inlevering van stembriefjes, daar tevens opening en beslissing omtrent de geldigheid der stem briefjes.

Nog gaf men in bedenking, of niet zou moeten worden bepaald, dat in elk geval het voorzitterschap van het stem-bureau door een raadslid vervuld wordt.

Art. 18. Het denkbeeld, dat de stembus met de daarbij behoorende lijsten, in plaats van door den jongsten stemopnemer, door een gemeente-ambtenaar zou kunnen worden overgebragt, vond geenszins algemeenen bijval. Vele leden achtten die verandering niet vereenigbaar met de waardigheid der verkiezing en met het vertrouwen, dat al de daarbij plaats hebbende handelingen moeten inboezemen. Een waarborg te meer voor den goeden loop der zaak ging verloren. De hier bedoelde gemeente-ambtenaar kon niet slechts een klerk der sekretarie, maar ook een veldwachter zijn; en was het nu wenschelijk en voegzaam, dat de door een geheel onder-distrikt uitgebragte stembriefjes tijdelijk aan zulk een ambtenaar werden toevertrouwd? Eenigen wilden bepaald gevraagd hebben, of het de bedoeling was, ook den veldwachter als overbrenger der stembus te zien optreden.

Vele andere leden zagen in de voorgestelde wijziging geen wezenlijk bezwaar.

Art. 19. Men heeft gevraagd, of in het nieuwe 4de lid van art. 55 der kieswet niet, even als in art. 56, moet worden ingevoegd, dat, zoo de dag na de inlevering een Zondag is, de opening op den daarna volgenden dag plaats heeft.

Art. 20 Algemeen is men van oordeel, dat wanneer voor een bepaald geval uitstel van de opening der stembriefjes wenschelijk wordt geacht, de bepaling daaromtrent in de wet niet fakultatief, maar imperatief moet zijn. Eene zaak van dezen aard moet niet aan de willekeur van het stem-bureau worden overgelaten.

Art. 21. Nagenoeg algemeen acht men het met de Regering wenschelijk, dat de vraag omtrent de toepasselijkheid van het 4de lid van art. 91 der Grondwet op het geval van herbenoeming tot een ambt, waarvoor de titularis slechts voor een bepaald aantal jaren wordt aangesteld, eens voor altijd uitgemaakt worde.

Nog werd gevraagd, of de woorden: »*hetzij bij eerste benoeming, hetzij bij herbenoeming*" wel duidelijk genoeg uitdrukken dat herbenoeming tot hetzelfde ambt bij kontinuatie bedoeld wordt. Het woord »*herbenoeming*" heeft bij de behandeling van het vraagstuk, welk hier in aanmerking komt, wel eenigermate de aangeduide beteekenis erlangd, maar kan toch ook gebezigd worden ten aanzien van iemand, die, na reeds vroeger als staats-ambtenaar te zijn aangesteld, op nieuw, ofschoon in eene andere betrekking, als zoodanig benoemd wordt.

Art. 22. Algemeen acht men het geen gelukkig denkbeeld, om den gewonen tijd ter verkiezing der leden van de Tweede Kamer van den tweeden Dingsdag der maand Junij tot denzelfden Dingsdag der maand Julij te verschuiven. De verkiezing zou dan plaats hebben op een tijdstip als de provinciale Staten-vergaderingen bijeen zijn, en zeer veel leden dier vergaderingen zouden dus voortdurend van de uitoefening van kiesregt verstoken zijn. De maanden Julij en Augustus zijn die, waarin de meeste aanzienlijken zich of op hunne buitengoederen of op reis bevinden. Vooral echter voor de plattelands-bevolking schijnt de maand Julij de ongeschiktste van alle tot ijverige deelneming aan het verkiezingswerk, vermits de landman zich dan met den hooibouw bezig houdt, of meer dan in Junij tot anderen veldarbeid geroepen wordt.

Art. 23. De vraag werd gedaan, of het geval, waarin bij het eerste der nieuw toe te voegen zinsneden tot art. 103 der kieswet zou worden voorzien, zich wel immer heeft voorgedaan. Dat geval scheen alleen te kunnen voorkomen bij het deelnemen van een zeer gering aantal kiezers aan de stemming, en dan nog wel na het maken eener onderlinge afspraak. Toch geldt het hier de verkiezing van leden der Tweede Kamer, waaraan altijd honderden kiezers deel nemen. De voorziening scheen dus geheel noodeloos. Andere leden beweerden echter, dat het gestelde geval, hoe uiterst zeldzaam het steeds zijn zal, ook denkbaar is waar een groot getal kiezers stemmen. Men stelle bijv. dat twee leden te kiezen zijn en dat 100 kiezers opkomen. De 200 uitgebragte stemmen kunnen dan aldus verdeeld zijn: A 53; B 52; C 51 en D 44. In dat geval zijn er, in plaats van twee, drie kandidaten die de volstrekte meerderheid verkregen hebben.

Art. 24. »*Bij gelijkheid van stemmen.*" Enkele leden lazen daarvoor liever: *Indien de stemmen staken.* Men moest zich, zeiden zij, streng aan den regel houden, dat in eene wet dezelve zaak door dezelfde woorden moet worden uitgedrukt.

Art. 27. Vrij algemeen acht men het wenschelijk, dat de gewone tijd ter verkiezing der leden van de Provinciale Staten en van den gemeenteraad onveranderd worde gelaten. Uit de verschuiving van die tijdstippen zouden, in verband met de termijnen voor de herstemming en voor de verklaring of de gekozene de benoeming aanneemt, wezenlijke moeijelijkheden voortspruiten. Zoo als de zaak thans zou worden geregeld, zouden de Provinciale Staten drie weken na den gewonen tijd der verkiezing hunne zomervergadering houden en dan reeds den volgenden dag in de aanvulling van het kollegie van Gedeputeerde Staten moeten voorzien.

TABEL A, BEDOELD IN ART. 1 VAN HET WETS-ONTWERP.

I. Bij het meer bepaald onderzoek dezer tabel zijn twee aanmerkingen voorop gesteld die alleen den vorm betreffen.

In de eerste plaats gaf men nagenoeg algemeen aan de rangschikking der gemeenten, zoo als die in de tabel A, bij de oorspronkelijke kies-wet van 1850 gevoegd, in acht genomen werd boven de hier gevolgde rangschikking de voorkeur. Daar zijn de gemeenten geographisch rondom de hoofdplaats gegroepeerd; hier volgen zij in eene alphabetische orde. In sommige gevallen moge die alphabetische orde eenig gemak aanbieden; voor het erlangen van een goed overzigt van ieder kies distrikt en voor het leeren kennen der grenzen daarvan is de rangschikking van 1850 verkieslijk.

II. Wat nu de voorgedragene nieuwe indeeling der kies-distrikten zelven betreft, bleven zeer veel leden niet slechts in het ongunstig oordeel volharden, deswege vroeger uitgesproken en hier voor in de *algemeene beschouwingen* ontwikkeld, maar moesten zij erkennen in hun gevoelen te zijn versterkt naar mate zij in de bijzonderheden der tabel doordrongen. Ook onder de leden, die met de Regering het stelsel der kleine distrikten voorstaan, waren er, die zich met de verdeeling, zoo als zij daar ligt, zeer weinig ingenomen toonden; terwijl weder anderen de verklaring herhaalden, dat geen bepaald gevoelen over die verdeeling is uit te spreken, zoolang de beweegredenen, waardoor de Regering bij hare voordragt is geleid, niet nader zijn blootgelegd. Intusschen vond de voorgedragene verdeeling ook verdedigers bij sommigen, die zonder elke ondergeschikte verschuiving van gemeenten te billijken, dan toch meenden dat over 't geheel de voorgestelde indeeling beter was dan de bestaande, in zoo ver thans ingezetenen van dezelfde geaardheid en bij wie overeenstemming van belangen kon worden ondersteld, meer in een kies-distrikt werden bijeengebragt. Van die zijde wees men meer bepaald op de nieuwe indeeling der Friesche kies distrikten, die zich naar dit gevoelen, boven de bestaande aanbeveelt.

De hoofdbedenking tegen tabel *A*, die bij zeer vele leden alle andere beheerscht, bestond daarin, dat de Regering, in plaats van zich hier tot het volstrekt onvermijdelijke te beperken, de verschuiving en verwisseling van gemeenten veel verder heeft uitgestrekt dan de verpligting om gelegenheid tot het doen kiezen van drie nieuwe leden der Kamer te scheppen, medebragt.

Na eenmaal als grondregel te hebben aangenomen, dat in de bestaande verdeeling zoo min mogelijk behoort te worden veranderd, moet men met de herziening aanvangen in die gedeelten des Rijks, waar de bevolking het sterkste is toegenomen. Over de aanwijzing dier gedeelten heerscht tusschen de Regering en de leden der Kamer weinig of geen verschil. De gemeente Amsterdam heeft boven de bevolking, vereischt om vijf leden der Kamer te kiezen nog omstreeks 25,000 zielen over; dat is, meer dan de helft van het cijfer, dat tot de keus van één lid regt geeft. Daar moet dus ongetwijfeld de plaats voor een der drie nieuw leden gezocht worden. De Groninger en Friesche distrikten behooren tot de zulke, waar de overbevolking betrekkelijk het grootst is, terwijl de plaatsing van het 3de lid, mede met het oog op het bestaan van de sterkste overschotten van bevolking, in den kring moet gezocht worden, waarvan Tiel het middelpunt is.

De taak om, met inachtneming van het voorop gezette beginsel, het distrikt Amsterdam zoodanig in te rigten, dat het eene bevolking telt, nagenoeg overeenkomstig met $6 \times 45{,}000$ of 270,000 zielen, kan niet zeer moeijelijk zijn.

Meer moeijelijkheid levert de noodzakelijke wijziging der indeeling in Friesland en Groningen op; maar ook van die zijde kan zij zich binnen veel nauwere grenzen beperken dan die de regeringsvoordragt daaraan geeft. De Groninger distrikten tellen thans 11,000, de friesche, buiten de beide Stellingwerven, 10,000 zielen te veel. Voegt men Weststellingwerf met zijne 11,000 zielen daarbij, dan heeft men reeds nagenoeg het cijfer, vereischt ter benoeming voor een lid der Kamer. Indien zulks de indeeling kon vergemakkelijken, zou nog Terschelling met zijne 3000 zielen aan een der friesche distrikten toe te voegen zijn.

Met deze cijfers voor oogen moet men met de verschikking een aanvang maken in het tegenwoordig distrikt Appingadam, tenzij men van het distrikt Groningen, waar mede overbevolking is, de gemeente Haren met 2762 zielen mogt willen afnemen.

Bij het scheppen der gelegenheid voor de keus van

het derde nieuwe lid is in het oog te houden, dat de bestaande distrikten Arnhem, Nijmegen, Tiel en Amersfoort te zamen in ronde cijfers eene overbevolking hebben van 19,000 zielen, en dat ook het distrikt Dordrecht 8000 zielen te veel heeft. In dat gedeelte des Rijks schijnt de verandering het geleidelijkst te kunnen worden tot stand gebragt door Tiel, thans een enkelvoudig distrikt van 47,400 zielen, in een dubbel distrikt te herscheppen. Daartoe vange men aan met van Tiel de beide gemeenten Wamel en Dreumel af te nemen, die, als aan de overzijde van de Waal gelegen, meer bij Nijmegen behooren en dus aan dat distrikt toe te voegen zijn. Daarentegen worden de gemeenten Elst, Valburg en Westervoort van Nijmegen naar Arnhem overgebragt. Het distrikt Nijmegen zou langs dien weg 4000 zielen verliezen, terwijl het er 5000 over heeft.

Eindelijk moet nog aan het aanvullen van Gorinchem worden gedacht. Dit schijnt uit de distrikten Dordrecht en Gouda, die te zamen 12,000 zielen te veel hebben, te kunnen geschieden, zonder dat men Overflakkee aandoet en dus in het distrikt Zierikzee ingrijpt. De slotsom is, dat ook voor de plaatsing van het derde nieuwe lid der Kamer, langs den aangeduiden weg, de verschikking betrekkelijk spoedig zou worden gesteld en dus ook in dat opzigt het hoofdbeginsel, om niet meer dan volstrekt noodig is te veranderen, gehandhaafd blijven.

III. Behalve de voorafgaande beschouwingen over de voorgestelde distrikts-verdeeling in haar geheel, is bij het doorloopen der regeling van elk afzonderlijk distrikt nog het volgende te berde gebragt.

Appingadam en *Winschoten*. Door zeer vele leden is bepaald tegen de splitsing van het distrikt Appingadam opgekomen. Zij konden niet toegeven, dat het verlangen van onderscheidene kiezers een genoegzame grond was om tot die splitsing over te gaan. Het zou ver heenleiden, indien in eene zaak van dezen aard op de wenschen van elke minderheid moest worden gelet.

Assen. Door eenige voorstander van kleine kiesdistrikten is gevraagd, waarom ook dit distrikt hetwelk uit meestal ver van elkander gelegene gemeenten is zamengesteld, niet in twee deelen gesplitst werd.

Heerenveen. Eenige leden vonden bezwaar in de zamenstelling van dit nieuwe distrikt, omdat daarbij Oost- en Weststellingwerf van een overijsselsch distrikt worden afgenomen, en de betrekking dier beide gemeenten tot Overijssel grooter was dan tot Friesland. Meer algemeen achtte men die stelling onjuist, en meende men het tegendeel te kunnen beweren.

Steenwijk. De voorgestelde zamenstelling van dit distrikt wordt niet gelukkig gekeurd.

Zwolle. Zelfs afgescheiden van de vroeger gemaakte algemeene aanmerking, dat geene verandering in dit distrikt behoort gemaakt te worden, dan die strekt om het naburige Steenwijk voor het afstaan van eene of meer gemeenten aan de friesche distrikten schadeloos te stellen, kan men hier plaats hebbende verwisseling van gemeenten niet goedkeuren en begrijpt men zelfs niet hoe de Regering daartoe gekomen is.

Almelo en *Oldenzaal*. In het oog der groote meerderheid bestaat geenerlei afdoende reden voor de splitsing van het tegenwoordig distrikt Almelo. Twenthe vormt een zamenhangend geheel, vereenigd door beoefening derzelfde takken van nijverheid, door de geaardheid der bewoners en hun onderling verkeer. De splitsing zou het gevolg hebben, dat voortaan in een der twee onderdeelen de kiezers van het Roomsch-katholiek kerkgenootschap de meerderheid zouden hebben. Al ware dit niet bedoeld, de wetgever mag evenmin medewerken tot het doen ontstaan van het vermoeden eener zoodanige bedoeling, als tot dergelijke uitkomst. Het is blijkbaar strijdig met de Grondwet en tevens onstaatkundig, dat men, in plaats van Protestanten en Roomsch katholijken tot uitoefening van hun gemeenschappelijk regt als staatsburgers te doen zamenwerken, het denkbeeld eener afzonderlijke uitoefening van dat regt door leden van een kerkgenootschap begunstigt.

Eenige leden der Kamer intusschen omhelsden op dit punt een ander gevoelen. Het was onbetwistbaar, zeiden zij, dat in het tegenwoordig distrikt Almelo bij vroegere verkiezingen eene aanzienlijke minderheid zich niet heeft kunnen doen gelden. De regten dier minderheid mogten niet uit het oog worden verloren. Ook kon men van deze zijde niet zoo gaarne toegeven, dat bij het maken der indeeling in het geheel niet op de godsdienstige gezindheid der bevolking zou mogen worden gelet.

Arnhem en *Tiel*. Naar het oordeel van zeer vele leden is de voorgestelde zamenstelling dezer beide distrikten alles behalve gelukkig en zou eene indeeling daarvan op de vroeger in dit verslag ontwikkelde wijze verre de voorkeur verdienen.

Amersfoort. Ten aanzien der zamenstelling van dit distrikt heeft men zich mede op de reeds vroeger in dit verslag opgenomen bedenkingen beroepen. Het vormt een slecht zamenhangend geheel, en bestaat uit gemeenten van drie provincien, die gedeeltelijk aan elkander ten eenemale vreemd zijn.

Delft. Ook hier weder voert men eene verschikking aan, welker onvermijdelijkheid geenszins blijkt.

Dordrecht. Vrij algemeen en met nadruk heeft men zich tegen de voorgestelde formering van dit distrikt verklaard.

Middelburg en *IJzendijke*. Vrij algemeen heeft de splitsing van het tegenwoordig distrikt Middelburg geen bijval gevonden. Ook op dat punt zouden twee nieuwe distrikten worden gevormd, waarvan in het eene de protestantsche, in het andere de roomsch-katholieke kiezers de meerderheid zouden hebben.

Goes. Eenige voorstanders der groote kies-distrikten hielden het er voor, dat de vereeniging der enkelvoudige distrikten Goes en Zierikzee zich allezins zou aanprijzen.

Roermond. Volgens de voordragt der Regering zou de gemeente Helden van dit distrikt worden afgenomen om bij het distrikt Boxmeer te worden gevoegd. Men heeft dit een allerongelukkigst denkbeeld genoemd. Helden ligt op meer dan zeven uren afstand van Boxmeer en is van dat punt afgescheiden door de Peel. Geen bruikbare weg leidt regtstreeks van Helden naar Boxmeer en de territoriale zamenhang is hier dus, wat de gemeenschap betreft, verbroken.

Boxmeer. Ook in verband met een te dier zake door Gedeputeerde Staten van Limburg aangeboden adres, is in bedenking gegeven, om in plaats van het noord-brabantsche Boxmeer, het limburgsche Venray tot hoofdplaats van dit kies-distrikt te verheffen. Voor die verandering zou pleiten, dat de groote meerderheid der bevolking van het tegenwoordig distrikt Boxmeer uit Limburgers bestaat. Ofschoon de gemeente Venray minder kiezers telt dan Boxmeer, heeft de eerste gemeente eene veel talrijker bevolking.

Ten slotte moet de Kommissie van Rapporteurs nog vermelden, dat men in de afdeelingen algemeen de regeringsvoordragt onvolledig heeft gekeurd, in zoover daarbij de tabel tot regeling van den census, in art. 1 der oorspronkelijke kieswet vermeld en bij die wet gevoegd, geheel onaangeroerd is gelaten. Die tabel kan toch, indien de voorgestelde veranderingen in de verdeeling der kies-distrikten wierden goedgekeurd, niet blijven gelijk zij thans bestaat. Waar nieuwe kies-distrikten worden gevormd, behoort aangewezen te worden, hoeveel de census aldaar bedragen zal.

Bij den arbeid tot het aanvullen der aangeduide leemte zal men gedachtig moeten zijn aan de bepaling van art. 4 der wet van 11 Julij 1855 volgens welke de census, waarvan hier sprake is, in de gemeente Haarlemmermeer tot het einde van 1856 f 20 bedraagt en na dien termijn op f 32 wordt gebragt.

Door Zijner Majesteits konsul generaal te Alexandrie wordt, onder dagteekening van 23 Februarij, berigt dat de in- en uitvoerhandel van Egypte, die in het afgeloopen jaar op nieuw vooruitgegaan was, ook voor het loopende jaar zeer goede vooruitzigten opleverde; wel waren eenige akkers onbebouwd gebleven ten gevolge der minder ruime overstrooming van den Nijl, maar de bebouwde landen beloofden een overvloedigen oogst.

Volgens eene mededeeling van Zr. Ms. konsul-generaal te Napels heeft het napelsche gouvernement het sedert ruim twee jaren bestaande verbod van den graan-uitvoer gedeeltelijk opgeheven en bepaald, dat tot het einde van April aanst. tarwe tegen betaling van een regt van 2 dukaten, mais tegen een regt van 1 dukaat 20, haver en garst tegen een regt van 1 dukaat per cantaro mogen uitgevoerd worden; welke onlangs 50, 65 en 40 per cent, respektivelijk, uitmaakten van de koopwaarde der genoemde granen op de markt van Napels.

Bij een vroeger besluit van het Napelsche gouvernement van den 4den dezer, was bepaald dat beschuit en gekneed deeg onder betaling van een regt van 1 dukaat, boonen tegen een regt van 80 gr., en wolfsboonen tegen een regt van 50 gr. per cantaro uitgevoerd konden worden.

Weldra zal eene stoombootdienst tusschen Leer, in Oost-Friesland, en Londen geopend worden. De booten zullen telken reize Delfzijl aandoen. De pogingen om tusschen Groningen en Engeland eene eigene stoomvaart tot stand te brengen zijn mislukt, door gemis van de noodige deelneming.

's GRAVENHAGE, 26 Maart. In deze rezidentie is aangekomen de heer van Meeuwen, kommissaris des Konings in Limburg. Men veronderstelt dat deze komst in verband zal staan met eene vervanging van den heer Borret, als koninklijke kommissaris in Noord-Braband.

GORINCHEM, 26 Maart. Heden namiddag overleed alhier de heer Mr. Abraham Bosman, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, oud burgemeester en lid van den raad dezer gemeente, ridder der orde van den nederlandschen leeuw, in den ouderdom van circa 60 jaren.

SNEEK, 25 Maart. Van 15 tot en met 21 dezer zijn in deze provincie 177 runderen aan de besmettelijke longziekte gestorven of afgemaakt; bedragende daardoor het gezamenlijk getal sedert 1 Jan. dezes jaars, 1742.

KAMERIK, 26 Maart. Ook in deze streken hebben de prijzen der landerijen eene nooit gekende hoogte bereikt. Heden werd hier eene hofstede publiek verkocht voor eene som van f 2730. De verkooper had haar in der tijd aangekocht voor f 8000.

VENLO, 25 Maart. Ll. Dingsdag avond heeft het Philharmoniesch gezelschap alhier, bij fakkellicht, eene serenade gebragt aan onzen verdienstelijken stadgenoot, den beroemden graveur ridder Wiener, te Brussel wonende. Deze openlijke hulde aan een dusdanig uitstekend talent gebragt, deed ons goed aan het hart. Het was een bewijs, dat Venlo er prijs op stelt den grooten kunstenaar onder het getal zijner kinderen te tellen en in zijn roem te kunnen deelen; het was een bewijs van sympathie voor hem, die, te midden van zijnen steeds aanwassenden roem, met hart en ziel gehecht blijft aan het plekje gronds, waarop zijne wieg eens stond; het was tevens een bewijs van dankbaarheid voor den kunstenaar, die onlangs een exemplaar van al de door hem vervaardigde kunstgewrochten aan deze stad schonk en er de belofte bijvoegde, geen enkel werk aan de kunst te schenken, zonder het aandenken er van aan Venlo te laten. — Eere derhalve aan onze Harmonie, en wanneer wij dit zeggen, dan zijn wij zeker, de gevoelens van al onze medeburgers te uiten. Hoe welkom dit eerbewijs den heer Wiener was, behoeven wij niet te zeggen; zeker is het, dat Venlo hem steeds dierbaar, van dezen stond af zelfs dierbaarder zal zijn dan ooit.
(N. R. C.)

MAASTRICHT, 26 Maart. De maatschappij van landbouw en bloemkweeking van het Hertogdom Limburg, zal voortaan een veertiendaagsch blad over landbouw en aangelegenheden daartoe betrekkelijk, uitgeven. Mr. G. D. Franquinet, algemeen sekretaris is met de hoofdredaktie van dat blad, hetwelk *de Landbouw* genoemd wordt, belast. Het zal aan de leden der maatschappij kosteloos worden uitgereikt.

Bij het bestuur van het XIe landhuishoudkundig kongres is van wege Z. M. eene som van f 150, en van wege Z. K. H. Prins Frederik eene som van f 200 voor de vee-tentoonstelling ontvangen. De Provinciale Staten van Limburg hebben daartoe eene bijdrage van f 1000 verleend.

Men leest in de Tweede Editie van het *Handelsblad*:
MARSEILLE, 27 Maart. Zes a zeven duizend man hebben bevel ontvangen om zich onmiddelijk naar de Krim in te schepen. De *European* zal er 1300, de *Jacques Arago* insgelijks 1300, de *France* 1200 en de *Express* 400 aan boord nemen. Dit bevel heeft tot vele gissingen aanleiding gegeven.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 26 Maart. Men spreekt bij voortduring van groote plannen, welke de regering, onmiddelijk na de herstelling des vredes denkt uit te voeren. Onder deze plannen noemt men die betreffende eene buitengewone ontwikkeling van den landbouw, de uitbreiding van onzen zeehandel, de kolonizatie van Algerie op eene groote schaal, wetten op den windhandel en wat dies meer zij.

— De Sultan heeft den Keizer van Frankrijk langs telegrafischen weg geluk gewenscht met de geboorte van een zoon. Verder had hij twee kamerheeren afgezet, wegens hunne oppozitie tegen de hervormingen.

— De *Moniteur* wederlegt een artikel van de *Times*, die, op gezag van zijn franschen korrespondent, beweerd had, dat de fransche armee in de Krim aan voedsel en kleeding gebrek heeft en als door het gouvernement des Keizers verlaten is. De *Moniteur* zegt, dat de fransche soldaten niet alleen geen gebrek lijden, maar zelfs dagelijks versch brood ontvangen en in het algemeen voor 3 maanden van meel voorzien zijn; ook aan kleeding bestaat geen gebrek.

— Het *Journal du Havre* van 20 Maart behelst een berigt aangaande den overtogt van de stoomboot *Arago*, die den 1sten Maart te New-York aangekomen is, en waardoor zich het lot der *Pacific* gissen laat. Den 22sten Febr., des morgens ten 6 ure, kwam de *Arago* op 47 graden breedte en 45 graden lengte de ijsbergen voorbij, daarna vertoonde het drijfijs, zich in zulk eene menigte, dat het stoomschip tot den 26sten des namiddags voortdurend met drijfijs te kampen had en zich dien ten gevolge genoopt zag twee nachten bijna geheel stil te blijven liggen. Den 26sten des namiddags stiet de *Arago* op een halven cirkel van kleine ijsbergen, zoo ver het oog reikte. De *Arago* voer in eene noordelijke rigting, doch overtuigde zich, na 30 mijlen afgelegd te hebben, dat ook daar nog onafzienbare massa's ijs waren, keerde om, drong 30 mijlen ver in eene opening van het ijs, doch moest op nieuw terugkeeren. De *Arago* stoomde hierop 200 mijlen zuidwaarts, tot hij eindelijk vrij water vond. Slechts aan deze voorzigtigheid van den kapitein Lines hebben de 111 passagiers het te danken, dat zij gelukkig de amerikaansche kust bereikten.

ENGELAND.

LONDEN, 26 Maart. Volgens den *Times* wil de turksche regering niet toegeven, dat het hervormingsdekreet,

betrekkelijk de stelling der Christenen in Turkije in het vredestraktaat zal worden opgenomen.

— Voor eenige dagen sprong te Woolwich een mortier, waarmede men schiet-oefeningen deed, met zulk een geweld, dat een gedeelte der stukken 800 voet ver vlogen, zonder echter iemand te kwetsen.

— In de engelsche arsenalen beginnen zich ook voorteekenen op te doen van een ophanden zijnde vrede en te Woolwich is bevel ontvangen de krijgstoerustingen voor de Zwarte Zee te staken. Aan de uitrusting van de Oostzee-vloot wordt daarentegen met onverflaauwden ijver gearbeid.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 27 Maart. De *Wiener Zeitung* zegt, dat de pauselijke nuntius op de konferentiën der bisschoppen alleen zal prezideeren, wanneer er pauselijke voorstellen in behandeling komen. Overigens zullen de aartsbisschoppen van Weenen, Praag en Gran het voorzitterschap waarnemen.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND,

AMSTERDAM, 28 Maart.

GETROUWD (25 Maart): J. H. A. Hülster met M. C. S. P. J. Esser.

BEVALLEN (24 Maart): A. M. Coenen, geb. van El, Z. - C. M. M. Doyer, geb. Lamaison, D. — (25 Maart): M. S. M. Bauerijs, geb. van der Duys, Z. - J. M. Saks, geb. van Beek, D.

OVERLEDEN (22 Maart): G. J. van Thienen, geb. Wolken, 44 j. — (23 Maart): H. Borrius, geb. Hardenberg, 58 j. - J. B. F. Egeler, geb. G. de Poorter. - L. Fris, 18 j. - J. Wesseling, 79 j. - A. P. Fruithof, geb. van Rhecden. - J. H. Meulenbeymer.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Fonds	pCt.	26 MAART $4\frac{1}{2}$ u.	gebl.	27 MAART $4\frac{1}{2}$ u.	gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à $2\frac{1}{2}$ pCt.		$63\frac{1}{16}$	$62\frac{15}{16}$	a $63\frac{1}{16}$	63
Dito Dito	3	$75\frac{5}{8}$	$75\frac{9}{16}$	$75\frac{5}{8}$	
Dito Dito	4	$93\frac{3}{8}$	$93\frac{1}{8}$	$93\frac{1}{4}$	
O. I. Leening 1844	4	93			
Amortis. Syndik.	$3\frac{1}{2}$	$90\frac{1}{8}$	$90\frac{1}{8}$	$90\frac{1}{4}$	
Handel-Maatschappij	$4\frac{1}{2}$				
Aand. Rijn-Spoorweg	$4\frac{1}{2}$				
» Holl. Spoorw.-M.					
Obligatiën	$4\frac{1}{2}$				
Maatschappij van Weld.	4				
Aand. Ned. Bank					
België	$4\frac{1}{2}$				
Dito bij *Rothschild*	$2\frac{1}{2}$	$51\frac{5}{8}$	$51\frac{1}{4}$	$51\frac{5}{8}$	$51\frac{1}{4}$
Frankrijk, Obligatiën	3				
Spanje, Onbep. Stukken	$1\frac{1}{4}$	$24\frac{5}{8}$	$24\frac{9}{16}$	$24\frac{5}{8}$	$24\frac{9}{16}$
Dito	3				
Dito Binnenl. à 6/m.	3	$39\frac{15}{16}$	$39\frac{5}{8}$	$39\frac{11}{16}$	$39\frac{5}{8}$
Coupon-Bewijzen		$5\frac{11}{16}$	$5\frac{9}{16}$	$5\frac{5}{8}$	$5\frac{9}{16}$
Amortisable Schuld		$7\frac{3}{8}$	$7\frac{1}{4}$	$7\frac{5}{8}$	$7\frac{1}{4}$
Portugal, te Londen	3	$45\frac{9}{16}$	$45\frac{3}{8}$	$45\frac{5}{8}$	$45\frac{3}{8}$
Dito Uitgestelde					
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5	$101\frac{1}{2}$	$101\frac{1}{4}$	$101\frac{5}{8}$	$101\frac{1}{4}$
Dito Dito 1828 en 1829	5	$100\frac{7}{8}$	$100\frac{3}{8}$		
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	$88\frac{5}{8}$	$88\frac{1}{2}$		
Dito	$4\frac{1}{2}$	$92\frac{1}{2}$			
Dito bij *Hope*	4		$80\frac{1}{2}$		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	4	$80\frac{1}{4}$			
Dito bij id. 5de Serie.	4				
Certifikaten te Hamburg	5		$88\frac{3}{4}$		
Inschrijving in Assignat.	6				
Certifikaten van dito	6		63		
Polen, Certifikaten	4		$76\frac{1}{8}$		
Dito Aand. met Lot. fl. 500					
Oostenrijk, Metalliek	5	$80\frac{9}{16}$	80	$80\frac{5}{16}$	$80\frac{1}{8}$
Dito Nationale	5	81	$80\frac{5}{8}$	$80\frac{1}{2}$	$80\frac{7}{16}$
Dito Nieuwe 1847	$2\frac{1}{2}$	$41\frac{5}{8}$	$41\frac{1}{8}$	$41\frac{1}{8}$	$41\frac{5}{16}$
Dito 1851 en 1852	$2\frac{1}{2}$	$41\frac{5}{8}$	$41\frac{1}{8}$	$41\frac{1}{4}$	$41\frac{5}{16}$
Dito Nieuwe	5	$86\frac{1}{4}$	$85\frac{3}{4}$	$85\frac{3}{4}$	$85\frac{5}{8}$
Dito 1854	5	$86\frac{1}{4}$	$85\frac{5}{8}$	$85\frac{3}{4}$	$85\frac{5}{8}$
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	5				
Dito	4				
Aand. met Loting fl. 250					
Nieuwe dito 1854		*f* 336	332		
Pruiss. Aand. 1854	$3\frac{1}{2}$		$205\frac{1}{2}$		
Amerika, Bank-Aktiën Cert.					
Dito Orig.					
Napels, Cert. *Lam. en Bouwer*	5		$105\frac{1}{8}$		
Sardinië	5				
Denemarken, Leen. te Lond.	3				
Louisiana bij *Hope*	5				
Braziliën	5				
Dito 1843	$4\frac{1}{2}$				
Mexiko	3	$19\frac{9}{16}$	$19\frac{1}{2}$		
Dito Onbepaalde	3	$19\frac{1}{2}$	$19\frac{1}{2}$		
Peru	$4\frac{1}{2}$				
Grenada, à £ 100	$2\frac{1}{2}$	$20\frac{7}{8}$	$20\frac{5}{8}$		
Dito Uitgestelde		$6\frac{7}{8}$			
Ecuador à £ 100		$3\frac{3}{4}$			
Venezuela, à £ 100	$4\frac{1}{2}$		$26\frac{1}{4}$		
Dito Uitgestelde	$1\frac{1}{2}$				
Grieken, te Londen	5	$4\frac{15}{16}$	$4\frac{7}{8}$		

N. 5 pc. Stiegl. $89\frac{7}{8}$, 90; O. 89, $\frac{1}{16}$; Gren. onb. $20\frac{5}{8}$; Credit A. *f* 213; Grieken onb. $4\frac{7}{8}$; Thes. $101\frac{1}{2}$, 102.

Bij vrij levendigen handel verkeerde de markt op nieuw in eene flaauwere stemming, en werden de oostenrijksche fondsen op nieuw tot verlaagde koers afgegeven.

Koers van het Geld: Beleening $4\frac{1}{2}$ pCt., Prolongatie $4\frac{1}{2}$ pCt., Diskonto 4 pCt.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 27 Maart. Belg. leen. $2\frac{1}{2}$ pc. 55, Obligatiën 3 pc. 75; id. $4\frac{1}{2}$ pc. $96\frac{1}{8}$, Spanje 1—3 pc. $24\frac{7}{16}$, Binnenl. 3 pc. 40; Romeinen 5 pc 89; Oostenrijk Metall. 5 pc. $84\frac{1}{4}$; id. Nat. 5 pc. $84\frac{5}{8}$.

PARIJS, 27 Maart. Fransche $4\frac{1}{2}$ pc. 93.75; 3 pc. 72.80; 3 pc. Spanje 40; id. $1\frac{1}{4}$ pc. —; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. $90\frac{1}{2}$.

LONDEN, 27 Maart. Cons. $92\frac{3}{8}$; Spanje buit. 3 pc. $44\frac{1}{2}$; id. $1\frac{1}{4}$ pc. $24\frac{5}{8}$; Comité-Bew. $5\frac{5}{8}$; Pass. $7\frac{1}{4}$; Rusl 5 pc. $103\frac{1}{2}$; id. $4\frac{1}{2}$ pc. $93\frac{1}{2}$; Holl. 4 pc. $95\frac{1}{4}$; id. $2\frac{1}{2}$ pc. $63\frac{1}{2}$; Sard. 5 pc. $93\frac{1}{2}$; Braz. 101; Peru $4\frac{1}{2}$ pc. 78; Gren. uitg. $6\frac{7}{8}$; id. werk. $21\frac{1}{2}$; Mexiko 3 pc. 20; Portugal 4 pc. $45\frac{1}{2}$; Ecuador —; Turkije —; Wissel op Amst. —.—.

WEENEN, 27 Maart. Met. 5 pc. $85\frac{1}{4}$; id. $4\frac{1}{2}$ pc. 76; Bank-Aktien ——; Wissel op Londen 10.06, Amst. ——; Parijs $120\frac{1}{2}$. Goud $5\frac{3}{4}$; Zilver $3\frac{1}{4}$; Nieuwe Leening —.

BERLIJN, 27 Maart. $3\frac{1}{2}$ pc. Pr. Staatsch. —; 5 pc. Rusland 105; id. $4\frac{1}{2}$ pc. —; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. $22\frac{1}{2}$; Parijs $80^{1}/_{6}$; Amst. $142\frac{5}{8}$; Weenen —; Petersburg $103\frac{7}{8}$.

HAMBURG, 27 Maart. Spanje $1\frac{1}{4}$ pc. $37\frac{1}{4}$; id. 3 pc. $23\frac{1}{2}$; Rusl. 5 pc. $99\frac{1}{2}$; 3 pc. Mexikanen 11; 5 pc. Sardinië 89; Wissel op Amst. —.—; Londen kort —.—; Weenen —.—.

FRANKFORT, 27 Maart. 5 pc. Met. $83\frac{1}{4}$; 1 pc. Spanje binnenl. $24\frac{9}{16}$, id. 3 pc. $40\frac{1}{8}$; Wissel op Londen 3/m. ——; Parijs —; Weenen —; Amsterdam —.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 56	Livorno	2/m	*f* $39\frac{5}{8}$
»	zigt	» $56\frac{3}{4}$	Napels	»	» 87
Bordeaux	2/m.	» $55\frac{5}{8}$	Petersburg	»	» 1.79
»	zigt	» $56\frac{1}{8}$	Weenen	6 w.	» 84
Madrid	3/m.	» 243	Augsburg	»	» $38\frac{1}{2}$
Cadix	»	» 245	Frankfort	»	» $98\frac{7}{8}$
Seville	»	» 242	Hamburg	2/m.	» 35
Bilbao	»	» 242	»	zigt	» $35\frac{5}{17}$
Lissabon	»	» $41\frac{1}{2}$	Londen	2/m.	» $11,82\frac{1}{2}$
Porto	»	» $41\frac{1}{2}$	»	zigt	» $11,97\frac{1}{2}$
Genua	2/m.	» 46	Rotterdam		» $\frac{1}{8}$

SCHEEPSTIJDINGEN.

UITGEZEILD:

TEXEL, 27 Maart. Uitermark, Zwaluw, Suriname.
HELVOET, 27 Maart. Rijken, Vesta, Batavia.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 28 Maart.

Gisteren zijn alhier in veiling door de N. H. M. verkocht:
99856 bos Bindrotting, liggende te Amsterdam,
60391 „ „ „ „ Rotterdam en
15241 „ „ „ „ Dordrecht

175488 bossen van *f* 8,20 a 13,10 naar kwaliteit, terwijl ook nog in veiling gerealiseerd werden:
401 vn Surinaamsche Suiker *f* 29 a $34\frac{1}{2}$ en
30 » » zw fust *f* 29 a $31\frac{1}{4}$.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 27 Maart. Rogge. Verkocht 148/2 ℔ j. Pommer *f* 365 kt.; 141/2 ℔ Libau *f* 356 kont., *f* 359 6/w — Gerst. 131/2 ℔ Engelsche *f* 244 6/w. — Moutwijn *f* 19,—, Jenever *f* 24,50, Amst. Proef *f* 25,75, per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting.

ANTWERPEN, 26 Maart. Behalve eenige kleine partijtjes Amerik. Rogge die a *f* 12 verkocht werden, is heden in *Granen* niets omgegaan.

LONDEN, 25 Maart. Ondanks de aanvoeren van Ceylon is het met *Koffij* vast en heeft men geene veilingen aangeslagen; Native 51.6 a 53 sh.; onzuiver 49.6 a 51 sh.

Thee flaauw, Congo $8\frac{3}{4}$

Suiker met goeden omzet tot volle prijzen; zeilende heeft men afgedaan 6000 z. Mauritius tot 41 sh. en 1000 z. bruin a 39 sh. voor Plymouth; 4200 z. wit Fernambuc a 34.3 voor Triëst; 3750 z. bruin dito a 36.6 en 60 v. Surinaamsch tot 38 sh.

PUBLIEKE VERKOOPING VAN HUIZEN IN HET O.Z. HEEREN-LOGEMENT.

Op Maandag 31 Maart, 's avonds ten vijf ure.

1. Huis, Tuin en Erf, Keizersgracht, CC 729. — 2. Huis en Erve, Vijzelstraat, X 595. — 3. Huis, Achterhuis, Tuin en Erve, Heiligen Weg, D 320. — 4. Huis, Achterhuis en Erve, naast Perc. N°. 3, D 319. — 5. Dito, Anjeliersgracht, PP 437. - 6. Twee Huizen en Erve, achter laatstgenoemd Perceel, PP 438 en 439; te zamen in slag. — 7. Huis, Tuin en Erve, Nieuwe Leliestraat, MM 206. — 8. Huis, Achterhuis en Erve, Tuinstraat, NN 467. — 9. Huis, Achterhuis en Erve, Anjeliersgracht, PP 441 à 443. — 10. Huis en Erve, Karthuizerstraat, PP 176. — 11. Dito, Lindenstraat, PP 695. — 12. Dito, Binnen-Visscherstraat, ST 342. — 13. Dito, Nieuwendijk, L 290. — 14. Huis, Achterhuis en Erve, Vijzelstraat, X 597. — 15. Pakhuis en Erve, St. Pietersteeg, X 190. — 16. Huis, Achterhuis en Erve, Haarlemmerdijk, UU 369. — 17. Huis en Erve, Oude Waal, N 61. — 18. Twee Huizen en Erve, Naauwe Lombardsteeg, AA 125 en 126.

Advertentiën.

(1923) Het behaagde heden den Almagtigen in den gezegenden ouderdom van bijna 87 jaren, na voorzien te zijn der laatste H. Sacramenten, tot zich te nemen, den Heer JOHANNES JACOBUS VAN DER HAGEN, gepensioneerd Ontvanger der belastingen alhier.

VEGHEL, L. V. D. HAGEN,
24 Maart 1856. J. V. D. HAGEN,
Exec. Testament.

Eenige en algemeene kennisgeving.

De Burggraaf, Lord Chuck, schrijft, onder dagteekening van 9 Maart 1856 van het Kasteel Pausolippo bij Pisa, aan de Hn. Du Barry, dat hij door hunne Revalenta van jicht, langdurige hoofdpijnen en gebrek aan geheugen volkomen genezen is, en dat hij tien jaren lang alle andere middelen tegen deze ziekten gebruikte zonder baat te vinden. Zijne Excellentie geeft de Hn. Du Barry volle vrijheid van dit schrijven gebruik te maken.

DU BARRY'S REVALENTA geneest:

Ingewortelde Verstoppingen

en al hare ernstige gevolgen, als: congestien, duizeligheid, stuipen, hersenontsteking, zenuwziekte, hoofdpijn, hartkloppingen, aandoeningen van lever en nieren, maagkramp, spanning, misselijkheid, hartwater, slijm, oprispingen, loomheid, hangerigheid, ontijdige vermoeidheid, lusteloosheid, gal, spleen en eene menigte andere ziekten, die uit slechte sappen ontstaan. De toebereiding is gemakkelijk en het is eer eene bezuiniging dan eene uitgave zich daarmede te genezen. Een lepel vol geeft een ontbijt en eene bus voor 8 Gulden is voorraad voor minstens drie maanden. (1930)

AANBESTEDING

Het Kerkbestuur der R. C. Parochie Purmerend, is voornemens op Donderdag 17 April 1856 aan te besteden:

Het Bouwen van eene Nieuwe Kerk met Toren.

De aanbesteding zal geschieden bij inschrijving, zullende de inschrijvings-billetten den dag voor de besteding verzegeld en franco aan de Pastorij te Purmerend moeten zijn ingezonden.

De bestekken liggen ter lezing te Haarlem, in de Kroon; te Amsterdam, in het Hof van Braband, bij REGGERS; te Utrecht, in de Liggende Os, bij DE GROOT; te Arnhem, in het Hôtel des Pays-Bas, bij HOLTUS en te Purmerend, in de voornaamste Logementen.

De teekeningen kunnen bezigtigd worden in het Logement de Roode Leeuw, bij de Wed. N. VAN DER MEULEN, op de Koemarkt, van 's morgens 9 tot 's avonds 6 uren, uitgezonderd op Zon- en Feestdagen, alwaar ook op 17 April, des morgens ten 11 uren, de billetten in tegenwoordigheid van gegadigden zullen geopend worden.

De aanwijzing in loco zal plaats hebben op Dingsdag 15 April.

De bestekken zijn op *franco* aanvragen, tegen contante betaling te verkrijgen à *f* 1 bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN, Breedestraat te Leyden. (1931)

(1932)

Te Huur:

Een **TUIN** met een kleine **WONING**, onmiddelijk aan de stad Zwolle, met een schoon en ruim uitzigt, aan de voornaamste Wandelplaatsen gelegen.

Alsmede een **HUIS** binnen de stad, op een goeden stand, geschikt voor alle affaires. Te bevragen per *franco* brieven onder letter L. bij den Uitgever dezer Courant.

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN is van de pers gekomen:

DE ROOMSCH-KATHOLIJKE KERK

EN

DE HERVORMING,

IN BRIEVEN,

DOOR EENEN

ROOMSCH-KATHOLIJKEN LEEK,

NAAR AANLEIDING VAN DE GESCHRIFTEN

VAN

Dr. CAPADOSE, A. FRENTROP,
Prof. J. C. H. MURÉ EN Dr. J. C. ZAALBERG.

TWEEDE BRIEF.

Beginsel van het Katholicismus, van het Protestantismus. Geloofs-bronnen.

Alsmede de Tweede Druk van den Eersten Brief.

Prijs 20 Cents.

Bij denzelven is mede van de pers gekomen:

DE GODVRUGTIGE DIENSTMAAGD,

OF

Dagelijksche Oefeningen in al hare werken,

benevens gewigtige waarschuwingen aangaande de pligten van knechten en dienstmaagden. Zeer dienstig voor alle Christenen. Prijs 10 Cents.

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.